

De Regenboog:

Een veilige school is een school waar leerlingen en personeel met plezier leren en werken en waar zij zich zo goed mogelijk ontwikkelen.

Inhoudsopgave

- 1. Beleidsplan sociale veiligheid**
 - 1.1 Visie, doelen en uitgangspunten
- 2. De Regenboog een Vreedzame School**
- 3. Sociale Veiligheid**
 - 3.1 Sociale veiligheid op De Regenboog
 - 3.2 Rolverdeling
 - 3.3 Pestprotocol en aanpak pesten
 - 3.4 Sociaal emotioneel meetInstrument SCOL
 - 3.5 Inzet Vreedzame School
- 4. Een leefgemeenschap**
 - 4.1 De relatie met leerlingen
 - 4.2 De medeverantwoordelijkheid van leerlingen
 - 4.3 Toezicht in en om de school
 - 4.4 Ingrijpen bij plagen/pesten
- 5. Ouders en het veiligheidsbeleid**
- 6. Bijlagen**

1. Beleidsplan sociale veiligheid <https://www.schoolenveiligheid.nl/po-vo/visie/vormgeven-aan-sociale-veiligheid/#voorwaarden-beleidsniveau>

Beleidsplan sociale veiligheid De Regenboog

1.1 Visie, doelen en uitgangspunten en evaluatie

Per 1 september 2015 is het wetsvoorstel “Sociale veiligheid op school” van kracht. Deze wet legt de verantwoordelijkheid van het bestuur in de verschillende onderwijswetten vast om pesten tegen te gaan en de sociale veiligheid op school te waarborgen. Hieruit volgen o.a. 3 verplichtingen voor scholen.

1. Expliciete verantwoordelijkheid voor het voeren van sociaal veiligheidsbeleid.

Geef invulling en uitvoering aan beleid, inclusief de methodes en programma's die daarbij zullen worden gebruikt. Maak dat beleid zichtbaar

2. Verplichte monitoring van de veiligheidsbeleving van leerlingen.

3. Beleggen van de volgende taken bij een persoon: een vast aanspreekpunt voor leerlingen en ouders en coördinatie van het anti-pestbeleid (coördinator Sociale Veiligheid).

Deze maatregelen hebben als doel scholen zich te laten inzetten voor een sociaal veilige school. Hierbij wordt de nadruk gelegd op het voorkomen van pesten en tijdig ingrijpen bij peestsituaties. Daarnaast worden scholen verplicht om verantwoording af te leggen over de resultaten van hun inzet.

Doel van dit plan is dat het begrip sociale veiligheid niet alleen als term bekend is, maar dat het voelbaar, zichtbaar en meetbaar is binnen De Regenboog. Met dit plan streven we ernaar dat alle leerlingen, medewerkers, ouders en partners zich beschermd en gehoord voelen op De Regenboog. Om dit te bereiken hebben we naast onze Grondwet, ook gedragsregels geformuleerd. De school werkt met de Verwijsindex en de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

De Regenboog kent een pestprotocol, een protocol seksueel overschrijdend gedrag.

Daarnaast gebruiken wij het formulier ongevallenregistratie in de groepen.

We hanteren het stichtingsbrede protocol Schorsing en Verwijdering en de Klachtenregeling. Daarin staan onderstaande belangrijke procedures beschreven.

Bij verwijdering volgen wij onderstaande procedure

- Alvorens een besluit tot verwijdering te nemen, dient het bestuur de betrokken groepsleerkracht en ouders te horen
- Het besluit wordt aan de leerplichtambtenaar gemeld.
- Het bestuur dient ervoor te zorgen dat, in samenspraak met de ouders, een andere school bereid is de leerling op te nemen. Lukt dat binnen 8 weken niet, dan kan het bestuur de leerling verwijderen zonder vervolgonderwijs veilig te stellen.
- Het bestuur maakt het besluit schriftelijk en met opgaaf van redenen aan de ouders bekend. Hiertegen kan binnen 6 weken schriftelijk bezwaar ingediend worden.
- Binnen 4 weken na ontvangst van een bezwaarschrift beslist het bestuur. Het bestuur hoort de ouders op grond van het bezwaarschrift voordat het vervolgens een besluit neemt. Hiertegen kan in beroep worden gegaan bij de administratieve Kamer van de Rechtbank.

Bij schorsing geldt de volgende procedure

- De leerling kan voor een korte periode (3 dagen) geschorst worden.
- De directie meldt dit bij inspectie en leerplichtambtenaar
- De ouders worden persoonlijk en schriftelijk op de hoogte gesteld

Stichting Trinamiek zet periodiek tevredenheidsenquêtes uit onder leerlingen van groep 5 t/m 8, ouders en medewerkers. De uitkomsten van deze enquêtes worden verwerkt in het Meerjarenwerkplan en Zorgplan.

2. De Regenboog: een Vreedzame School

Het team van De Regenboog gaat er vanuit dat het bieden van een veilige leeromgeving de basis is voor optimale leerprestaties en een toename van het zelfvertrouwen bij leerlingen. Een vreedzame school biedt mogelijkheden om een veilige omgeving voor leerlingen, ouders en team te vormen. In deze omgeving is er sprake van respect voor jezelf, de ander en de omgeving. Maar ook samenwerken, verantwoordelijk zijn, conflicten oplossen en elkaar accepteren zoals we zijn, dragen bij aan een veilige leeromgeving. Een leeromgeving die het mogelijk maakt dat kinderen zich kunnen ontwikkelen tot burgers die zich staande weten te houden in de maatschappij en een positieve bijdrage kunnen leveren.

3. Sociale Veiligheid

3.1 Sociale veiligheid op school <https://www.schoolenveiligheid.nl/>

De school is een plek waar leerlingen, naast kennis opdoen, kennis maken met de samenleving, normen, waarden en omgangsvormen. Didactiek en pedagogiek begeleiden het ontwikkelingsproces van leren en oefenen. Daarbij hoort soms ook het overschrijden van grenzen. Kinderen leren en ontwikkelen zich optimaal als ze zich veilig voelen, zichzelf kunnen zijn en het gevoel hebben dat zij erbij horen, er toe doen en binnengesloten worden. Ze moeten zich gezien, gehoord en geaccepteerd voelen, zij moeten zich kwetsbaar op kunnen stellen.

Bovengenoemde voorwaarden gelden ook voor de medewerkers van de school. Wanneer er wordt voldaan aan de voorwaarden, kunnen medewerkers hun werk goed doen, mogen zij fouten maken en aangesproken worden op hun verantwoordelijkheden.

Scheppen van voorwaarden:

Sociale veiligheid draait om het beschermd zijn of het zich beschermd voelen tegen bedreigingen die veroorzaakt worden door het gedrag van mensen in en om de school. Een belangrijke stap om het sociale klimaat te verbeteren, is om zicht te krijgen op de veiligheidsbeleving en de beleving van het schoolklimaat door leerlingen, leraren, ouders, schoolondersteuners en directies. Als de school weet wat er speelt, worden knelpunten gesignaleerd en kan het beleid daarop worden aangepast.

1. Een schoolbrede aanpak op individueel, klassikaal en schoolniveau: interventies passend bij de visie en de context van school
2. Gedragsafspraken waarin tevens de normen en waarden die de school hanteert en uitdraagt zichtbaar zijn. De afspraken bevatten preventieve en curatieve maatregelen.
3. Een heldere taakverdeling: voor kinderen, ouders en team weten bij wie ze met hun hulpvragen op dit gebied terecht kunnen.
4. Pedagogisch vakmanschap: leerkrachten hebben een belangrijke rol bij het creëren van een sociaal veilig klimaat (tijdig signaleren en adequaat ingrijpen, voorbeeldgedrag en uitdragen van normen en waarden)
5. Monitoring sociale veiligheid in de kwaliteitscyclus: De Regenboog werkt met de Vreedzame School, een programma voor sociale competentie en democratisch burgerschap.

Leerlingen worden actief aangesproken op hun verantwoordelijkheid voor elkaar, hun omgeving, de schoolgemeenschap en de samenleving. Om het sociaal emotioneel welbevinden van onze leerlingen te monitoren werken we met het programma SCOL en LLNSCOL.

3.2 Rolverdeling

C. Roeleveld: Intern begeleider

E. van den Bosch: vertrouwenspersoon

M. van den Akerboom: stuurgroep Vreedzame school, coördinator sociale veiligheid, locatieleider en aandachtsfunctionaris

M. Tersteeg: directeur

Omdat wij een kleine school zijn met een relatief klein team, is bij de rolverdeling vooral rekening gehouden met het passen van de rol bij de functie die de medewerker heeft. Het is daarbij efficiënt gebleken dat veel rollen passend waren bij de functie IB en of locatieleider. Taken van de coördinator sociale veiligheid zijn opgenomen in de taken van de coördinator Vreedzame School en worden dus ook door 1 persoon uitgevoerd.

Omschrijving taken:

- *Ontwikkelen, actualiseren van beleidsplan Burgerschap/De Vreedzame School
- *Adviseren bij keuze, aanpak en implementatie bij keuze methodes Burgerschap
- *Fungeren als vraagbaak/luisterend oor en ondersteuner op het betreffende vakgebied.
- *Bijdragen aan de versterking van de inhoudelijke kennis en didactiek in het team op het vakgebied.
- *Agenderen van Vreedzame School in het teamoverleg
- *Uitvoeren van de lesobservaties Vreedzame School
- *Communicatie Vreedzame School naar ouders, verzorgen ouderavond op dit vakgebied
- *Zorgdragen voor zichtbaarheid van de Vreedzame School in de lokalen en gangen
- *Verzorgen van de mediatorentraining en fungeren als contactpersoon voor de leerlingmediatoren (samen met de groepsleerkracht van gr 78)
- *Zorgdragen voor afname SCOL, de analyse en plan van aanpak in TO bespreken
- *Jaarplanning Vreedzame School aanpassen

3.3 Pestprotocol en aanpak pesten

De Regenboog maakt onderscheid tussen pesten en plagen.

Plagen

Pesten

1. Gebeurt spontaan	1. Gebeurt met opzet: de pestkop weet vooraf wie hij/ zij zal pesten en op welke manier.
2. Heeft geen kwade bijbedoeling.	2. Wil iemand bewust kwetsen of kleineren.
3. Duurt niet lang, gebeurt niet vaak.	3. Kan lang blijven duren, gebeurt meer dan eens en regelmatig. Houdt niet vanzelf op.
4. Speelt zich af tussen gelijken.	4. De strijd is ongelijk, de pestkop heeft altijd de bovenhand. De pestkop voelt zich machtig als het slachtoffer zich machteloos voelt.

5. Is meestal te verdragen of zelfs plezierig, maar kan ook kwetsen.	5. De pestkop heeft geen positieve bedoeling, wil pijn doen, vernielen of kwetsen.
6. Is meestal 1 tegen 1.	6. Meestal een groep tegenover 1 slachtoffer.
7. De rollen liggen niet vast.	7. Heeft een vaste structuur. De pestkoppen zijn meestal dezelfde en de slachtoffers ook. Als de slachtoffers wegvallen, kan de pestkop wel op zoek gaan naar een ander slachtoffer.
8. De eventuele pijn is draaglijk.	8. Als er niet op tijd iets aan wordt gedaan, kunnen de lichamelijke en geestelijke gevolgen ingrijpend zijn en lang nawerken.
9. De vriendschap wordt hervat.	9. Het is niet makkelijk om na het pesten een goede relatie op te bouwen.
10. Het blijft lid van de groep.	10. Het gepeste kind is geïsoleerd, voelt zich eenzaam en voelt dat hij/zij niet meer bij de groep hoort.
11. De sfeer in de groep blijft goed.	11. Geeft een dreigend, onveilig gevoel in de groep. Iedereen is angstig omdat ze bang zijn de volgende te zijn die gepest zal worden.

Het pestprotocol (versie 2020) beschrijft de aanpak die wij hanteren wanneer er sprake is van pestgedrag.

Wij hanteren bij digitaal, online of cyber pesten dezelfde aanpak. Vanaf groep 6 maken wij gebruik van de inzet van gastlessen digitaal pesten via bureau Halt.

3.4 Sociaal emotioneel meetInstrument SCOL

Elk halfjaar vullen de groepsleerkrachten de vragenlijst van SCOL in. De leerlingen van de groepen 6 t/m 8 vullen dan de LLNSCOL in. De groepsleerkracht maakt een analyse op 2 niveaus: individueel per leerling en per groep. De IB maakt de analyse op schoolniveau. De resultaten worden tijdens een teamoverleg besproken. Er wordt een plan van aanpak gemaakt.

De resultaten en het plan van aanpak wordt toegevoegd aan het document Zorgbloknieuws van zorgblok 1 en 3. Jaarlijks deelt de IB de opbrengsten met DUO/onderwijsinspectie.

3.5 Inzet Vreedzame School

Voor de sociale emotionele ontwikkeling van de leerlingen gebruiken wij de Vreedzame School. De opzet van dit programma vormt een stevige basis om pestgedrag te voorkomen. Kinderen leren om op adequate wijze om te gaan met elkaar en hun directe omgeving. De lessen staan wekelijks op het rooster en alle groepen werken in 1 periode uit hetzelfde blok. We streven met het programma dat leerlingen:

-op een democratische manier gezamenlijk besluiten kunnen nemen

- conflicten constructief oplossen
- zich zorgzaam en verantwoordelijk opstellen ten aanzien van de gemeenschap
- openstaan voor verschillen tussen mensen

Deze doelen zijn in positieve bewoordingen terug te vinden in de lesblokken.

Aan het begin van het schooljaar stelt elke groep de groepsregels vast, deze worden ondertekend en op een goed zichtbare plek in het lokaal opgehangen.

Naast deze afspraken hanteren wij afspraken/regels die in en om het schoolgebouw nageleefd worden. Deze regels worden regelmatig met de kinderen tijdens de lessen van de Vreedzame School, maar ook op andere momenten, besproken.

De school heeft de basisregels vastgelegd in de grondwet:

1. Wij werken eraan dat iedereen veilig is en zich veilig voelt.
2. Wij praten met respect over elkaar en tegen elkaar: wij respecteren iedereen.
3. Wij zorgen goed voor onze omgeving.
4. Wij zorgen ervoor dat alle juffen en meesters goed les kunnen geven, zodat wij goed kunnen spelen en leren.

De grondwet hangt in ieder lokaal en in de hallen.

Het aanleren en volgen van de gedragsregels doen wij vooral door voorbeeldgedrag te vertonen, leerlingen herinneren aan de regel, leerlingen een opsteker geven als zij zich aan de regel houden, leerlingen aanspreken die zich niet aan de regel houden.

Om het naleven van de gedragsregels te borgen is het van belang dat alle medewerkers in school helpen bij het toezicht houden op die naleving en direct het niet gewenste gedrag corrigeren. Het is een afspraak dat de leerkracht de kinderen 's ochtends bij de deur begroet en 's middags bij de deur gedag zegt. De directie staat om deze reden bij de ingang van de school. Ook zijn leerkrachten gehouden aan de afspraak dat zij regelmatig in een schooljaar terugkomen op de regels (waarom zijn ze er, hoe leven wij ze na, moeten regels aangepast worden?).

4. De Regenboog een leefgemeenschap

Door kinderen te laten samenwerken, samen omgangsafspraken te maken, door het laten verzorgen van presentaties aan eigen en andere groepen en een taakverdeling binnen de groep te maken, willen wij hen het gevoel geven dat zij onderdeel zijn van de leefgemeenschap die Regenboog heet. Hun aanwezigheid maakt het verschil, het maakt dat het op school leuker is als zij er zijn!

De leefgemeenschap bestaat niet enkel uit de leerlingen; ook medewerkers en ouders zijn een belangrijke schakel in de verbinding.

4.1 De relatie met leerlingen

Het is voor iedere leerkracht van belang om een goede onderlinge relatie met de leerlingen uit de groep te hebben. Dit is een belangrijke voorwaarde voor een gevoel van veiligheid.

De leerkracht moet het kind het gevoel geven dat het kind er toe doet. Daarbij is het pedagogisch tactvol handelen van de leerkracht cruciaal. Wij benoemen het gewenste gedrag (wat willen we zien), vragen naar positief gedrag (wat ging er al wel goed), geven opstekers, leren kinderen elkaar complimenten te geven en hun waardering voor elkaar uit te spreken.

3 x in het schooljaar is er een kindgesprek. Dit gesprek wordt gevoerd met ouders en kind (vanaf groep 3 verplicht aanwezig) en gaat over zowel het sociale-emotionele aspect als het cognitieve aspect. Daarnaast voert elke leerkracht regelmatig een kindgesprek over hoe het kind zich voelt op school.

4.2 De medeverantwoordelijkheid van leerlingen

Om kinderen een steentje bij te laten dragen aan een positieve leefgemeenschap is het nodig dat zij zich verantwoordelijk gaan voelen voor deze gemeenschap.

4.3 Toezicht in en om de school

Kinderen houden zich niet vanzelfsprekend aan regels en verkennen de grenzen. Deze grenzen worden door volwassenen aangegeven. Een situatie waarin onvoldoende toezicht/leiding kan leiden tot onveiligheid binnen een groep leerlingen.

Op een schooldag komen meerdere risicovolle momenten voor. Hieronder een overzicht waarin die momenten beschreven staan met de afspraken hoe het toezicht geregeld is.

Plaats	Tijd	Afspraak
Binnenkomst	8.25 uur	Ouders brengen hun kinderen en mogen mee de school in. Ouders van groep 1,2 en 3 (tot de herfstvakantie)mogen mee de klas in. Leerkrachten staan bij de open deur van hun lokaal
Schoolplein: pauzes	10.15-10.30 uur 12.30-12.45 uur	pleinwacht volgens rooster
Naar de gymzaal	zie roosters van de groepen	naar de gymzaal lopen we in de rij
voorstelling in de hal	divers	de groepen komen in volgorde naar het podium in de hal en gaan in dezelfde volgorde weer terug
toiletten	divers	leerlingen gr 3-8: 2 leerlingen (1 jongen-1 meisje) tegelijk. Lk gr 78 heeft redelijk zicht op de toiletten Kleuters hebben eigen afspraak en werken met het eendje
fietsenstalling	voor en na schooltijd	je zet je fiets in de stalling of haalt deze er juist uit; in de stalling wordt niet gespeeld
Gangen	14.30 uur	Leerkrachten staan bij de open deur van hun

		lokaal. Groep 3-8 lopen rustig naar de uitgang Bij gr 12 maken de kinderen een rij, begeleidt de leerkracht de kinderen naar buiten en ziet er op toe dat ieder kind opgehaald wordt
--	--	--

Wij werken verder volgens de regels/afspraken die wij vastgesteld hebben in het document Vreedzame school regels

4.4 Ingrijpen bij plagen/pesten

Plagen speelt zich soms af op de grens van het aanvaardbare en kan dan makkelijk overgaan in ruzie of zelfs pesten. In de lessen van blok 1, 2 en 3 van de Vreedzame School besteden we hier veel aandacht aan.

Ondanks de aandacht die wij preventief besteden aan dit onderwerp, kunnen wij pesten niet altijd voorkomen. Ons pestprotocol beschrijft welke stappen wij nemen en wie de betrokken leerkrachten zijn bij een situatie wanneer plagen pesten wordt.

5. Ouders en het veiligheidsbeleid

Ouders maken deel uit van de school. Wij vinden het belangrijk dat ouders op de hoogte zijn van, meedenken met en anticiperen in het bieden van een sociaal veilige omgeving.

Wanneer er sprake is van een incident op school zullen wij direct contact met de ouders zoeken en in gesprek gaan. Incidenten bespreken wij ook in de MR vergadering. Op de agenda van de MR komt het punt regelmatig terug, ook als er geen incidenten zijn.

Om bij ouders en school een gezamenlijk gevoel van verantwoordelijkheid te ontwikkelen, organiseert de school ouderavonden. Er is een speciale ouderavond commissie (bestaande uit locatieleider, 1 teamlid en 2 ouders) die deze avonden organiseert.

Plan van aanpak

Wat	Hoe	Wie	Wanneer
Schoolbreed	Vreedzame School	Team, stuurgroep	vanaf 2018
	Invullen SCOL/LLNSCOL	Groep 1-8 leerkrachten Groep 6-8 leerlingen	ieder schooljaar herfst-voorjaar
	Groepsniveau: werken met de methode	hele school	vanaf januari 2018
	Individueel: Kindgesprekken Coachingsgesprekken		door het schooljaar heen
Normen en waarden	Vreedzame School afspraken in de hal/lokalen, Schoolgids, website	Team, leerlingen, ouders	Afspraken en Grondwet hangen in de lokalen Grondwet hangt in

			alle hallen
	Afspraken van de groep op groot vel in het lokaal	Leerkracht met de leerlingen	Begin schooljaar
	Bij conflicten op het plein worden mediators ingezet	Leerkracht en leerlingen van groep 78	Begin schooljaar
	Bij incidenteel grensoverschrijdend gedrag treedt het pestprotocol in werking en worden ouders betrokken	Leerkrachten, eventueel IB en ouders	Gedurende het hele schooljaar
	Wanneer het grensoverschrijdende gedrag niet incidenteel, maar structureel is en er onveilige situaties voor de betrokken leerling en andere leerlingen ontstaat, kan het protocol schorsen/verwijderen in werking treden	Leerkracht, leerling, ouders, directie en IB. Andere collega's en bestuur worden op de hoogte gesteld	Gedurende het hele schooljaar
Taakverdeling	Leerkracht is 1e aanspreekpunt voor ouders en leerlingen in dagelijkse gang van zaken. Leerkracht kan directie/IB/vertrouwenpersoon inlichten	Leerkrachten, directie, IB, vertrouwenspersoon	Bekend (staat ook in schoolgids)
	Bij zorg m.b.t. sociale veiligheid kunnen ouders en leerlingen bij directie/IB/vertrouwenpersoon terecht	Ouders, leerlingen, directie, IB, vertrouwenspersoon	Bekend
	Benoemen en opleiden mediators	Leerkracht groep 8	Begin schooljaar
	Rol vertrouwenspersoon toelichten aan kinderen	vertrouwenspersoon	Begin schooljaar
Pedagogisch vakmanschap	Uitvoeren en monitoren Vreedzame School	(o.l.v. CED) directie en team	Gedurende het schooljaar

	Klassenbezoek, groepsbesprekingen	Locatieleider	Jaarkalender
	Nascholingen via TA, vergaderingen en studiedagen	directie/team/IB	Jaarkalender
Monitoring/ kwaliteitszorg	Sociaal leerlingvolgsysteem SCOL	IB/leerkrachten,	halfjaarlijks
	Sociaal leerlingvolgsysteem LLNSCOL	leerlingen gr 6-8	halfjaarlijks
	Oudergesprekken Kindgesprekken	Groepsleerkrachten 1-8 ouders en alle leerlingen	start schooljaar januari en juni/juli
	Groepsbesprekingen/ leerlingbesprekingen Eindoverdracht	IB/groepsleerkrachten	Einde zorgblokken
	Zorgoverleg	IB-locatieleider	vanaf 2020-2021 nog af te spreken

6. Bijlagen

6.1 Borging van De Vreedzame School

Uitvoering van de Vreedzame School volgens borgingsdocument 1 en 2 (intern toegankelijk)

6.2 Veiligheidsthermometer gr 2-4 (gebruik optioneel)

6.3 Veiligheidsthermometer gr 5-8 (gebruik optioneel)

Veiligheidsthermometer groep 2 t/m 4

Naam:

Groep:

Datum:

	ja	nee
1. Ben jij deze week wel eens bang geweest in de klas?		
2. Ben jij deze week wel eens bang geweest in school? (bijvoorbeeld in de gang/op het toilet)		
3. Ben jij deze week wel eens bang geweest op de speelplaats?		
4. Ben jij deze week wel eens bang geweest toen je van huis naar school liep of fietste?		
5. Ben jij deze week wel eens geschopt of geslagen?		
6. Ben jij deze week wel eens uitgescholden?		
7. Ben jij deze week op school wel eens uitgelachen?		

8. Ben jij deze week op school wel eens gepest?		
---	--	--

Veiligheidsthermometer groep 5 t/m 8

Naam:

Groep:

Datum:

Hoe veilig voelde ik me de vorige weken	Ik voelde mij zo omdat.....(vul in)
--	--

1 hokje: niet oké , 2 hokjes: een beetje oké 3 hokjes: oké

1. Hoe veilig voelde ik me.....				
2. In de school voelde ik me...				
3. Rond de school voelde ik me.....				
4. Tussen de school en thuis voelde ik me.....				

De vorige weken.....				
5.Ik word op school uitgescholden of bedreigd				
6.Ik word op school gepest door andere leerlingen.				
7.Ik word online gepest door andere leerlingen.				
8.Andere leerlingen doen mij expres pijn.				
9.Ik ben bang voor andere leerlingen				
10.Mijn juf/meester helpt bij het oplossen van ruzies tussen leerlingen				
11.Op onze school helpen leerlingen elkaar bij het oplossen van een conflict				